

Handwritten text on the right edge of the page, including numbers and symbols, partially obscured by the binding.

SELECTARVM
JURIS QVÆ-
STIONUM

103

44

16378

*Ad faciliorem Paratitlorum Wesenbecii in-
tellectum directarum*

DISPUTATIO VIII.

SUB PRÆSIDIO

Viri Amplissimi, & Consultissimi,

Dn. JOHANNIS OTTONIS TABORIS,
J. U. D. eiusdemque in Florentissima inelytæ Reipubl. Ar-
gentoratensis Universitate Professoris Publici, Patroni, Affi-
nis ac Præceptoris sui, omni observantiæ & Amoris
cultu obsequiosè colendi,

à

JOHANNNE Lindener / Freibergâ-Misn.

In auditorio Ictorum

Mensis Maij

Die *horis antemeridianis*

PROPOSITA.

ARGENTORATI,

Typis heredum Pauli Ledertz.

ANNO

M. DC. XXXVII.

Viris

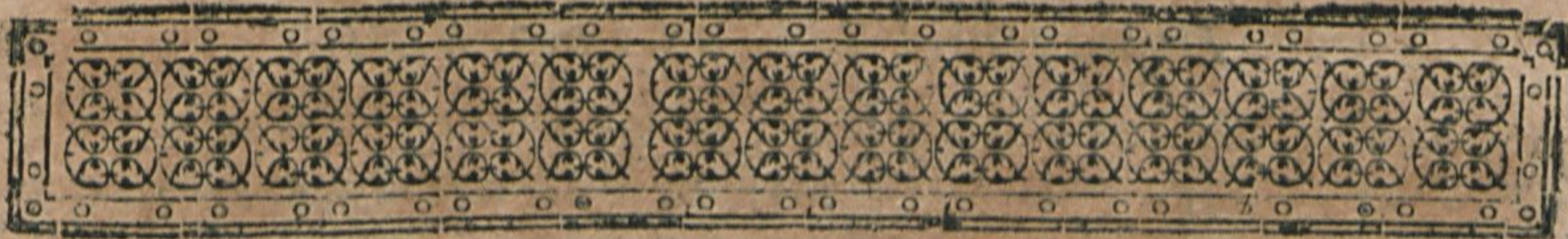
*Nobilibus, Amplissimis, Consultissimis, Ex-
perientissimis Rerumq; usu prestantis-
simis,*

- Dn. PAULO Meisner / Med. D. Sacr. Palat. Cæs. Com. Physico
apud Freibergenses longè dignissimo, experientissimo, susce-
ptori & Patrono meo, omni observantiæ cultu prosequendo.
- Dn. MICHAELI Calerto S.S. Th. Licentiato, Gymnasi Electo-
ris, quod Misenzæ est, Rectori dignissimo, Evergetæ & Præce-
ptori meo apprimè colendo.
- Dn. ALBINO Blmann / JC. Syndico & Practico ibid. celeberrimo,
Promotori & Affini meo submissè colendo.
- Dn. JOHANNI Lindener / Reip. Freibergens. Camerario fidelissi-
mo, Parenti meo sanctè & obsequiosè suspiciendo.
- Dn. CONSTANTINO Zimmermann / JC. Döbelensium Consuli
gravissimo, Mæcenati & Affini meo æternùm venerando.
- Dn. DAVIDI Lindener / J.U.D. & Practico in Lipsiensium civi-
tate consultissimo, Promotori, Sobrino & Præceptori meo
ætatèm observando.
- Dn. JOHAN CASPARO Horn / Med. Doct. Reip. Chemnicens.
Physico ordinario, experientissimo, Fautori & Affini meo
plurimùm honorando.
- Dn. HENRICO Schönleben / Senatori Freibergensi meritissimo,
Domino & Affini meo omni honoris studio excipiendo.
- Dn. MELCHIORI Tannenbergf / J.U. Cand. Senatori ibidem &
Practico solertissimo, Avunculo meo æterno cultu com-
plectendo.
- Dn. ZACHARIÆ Tannenbergf / Mercatori & Civi ibid. primario
Avunculo itidem meo, omni veneratione perpetim afficiendo:

Exercitium hoc Iuridicum

In
Debitæ submissionis arham & gratæ
mentis testimonium
Dico offeroq;

Johannes Lindener.

Disputatio VIII. ad lib.2. tit.15.

Respondente

JOHANNE Lindener / Fribergâ-Misn.

DE TRANSACTIONIBUS.

Questio I.

N Transactio sit species pacti? ¶ Affirm. Wesem. n. 7.

h. n. 1. & in par. Cod. h. t. pr. ibi: transactio pacti in genere sumti species est, ita ut per pactionem tanquam genus suum definiri possit. Tr. cum alleg. 1. d. 7. th. 1. Delrio ad l. 18. C. h. in premis. nu. 6. vel etiam per Conventionem Bocer. 2. d. 20. th. 1. C. 1. A. h. th. 4. & 5. ¶ Negant autem Bachov. ad Treutl. d. loc. ibi: genus hoc transactionis non probamus, sive pactio sumatur in genere, sive in specie & c. Negant & alii, qui per contractum definiunt. Wesenb. h. n. 2. ubi videtur sibi contrarius, ut & in f. h. t. n. 5. ibi: ideo in contractibus obligatoriis, ut est transactio: & consil. 31. nu. 16. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gl. 14. nu. 65. ¶ Alii distinguunt, ut transactio modò sit contractus, idq; tum demum, cum aliquid datur ut à lite discedatur: aut à lite disceditur, ut aliquid detur: modò sit pactum, quando scil. aliquid tantum promittitur, ut à lite discedatur. Cujac. 10. O. 30. Bercholt. h. c. 1. nu. 4. ¶ Enimvero quemadmodum obligatio & modi obligandi, donatio & causæ donandi, emancipatio à modis emancipandi, nuptiæ seu matrimonium à modis contrahendi matrimonii, distinguendæ sunt: Ita hoc quoque loco transactio & causæ transactionis sunt separandæ: Transactio in se considerata nihil aliud est, quàm decisio l. 1. h. t. l. 17. 19. C. h. l. 46. de R. V. l. 3. §. 1. ad L. Falcid. seu diremtio rei controversæ & c. (cujus summum genus è l. 19. de V. S. constitui potest, actus) ac per illam tanquam causam internam rectè definitur transactio, idque genus omni transactioni & semper competit G. Franzkius in

N 2 par. h.

35.
Disputatio VIII. ad lib. 2. tit. 15.

par. h. Causæ autem externæ sunt vel pactum nudum *ut in l. 2. h. vel contractus, modò nominatus, ut stipulatio l. 3. 6. 28. 33. C. h. modò innominatus, ut si absque stipulatione creditori litem remittenti aliquid daturum se vel facturum quis promittat. l. 21. C. de pact. l. 17. C. comm. utr. jud. &c. v. C. I. A. h. t. th. 26.* Hinc in legibus hæc sæpè tanquam causa & effectus distinguuntur *l. 27. pr. ibi: de lite pacto transactum est. ff. de inof. testam. l. 21. ibi. transactionis causa probare possit intercessisse conventionem. C. de pact.* Iterum ratione finis & effectus transactio aliquando dicitur distractus, non quod in se & in forma sua distractus sit, sed quia eum finem & effectum habet. Sed hæc definitionem non ingrediuntur: definitio enim per effectus concepta non est bona. Br. & alii in *l. 1. de appell.*

2. 4. Q. 2. An Procurator possit transigere? Disting. Autor inter *Procuratorem in rem suam*, qui omninò potest transigere, *per text. alleg.* (Ratio est; Quia is cui cessã est actio, in propria magis causa, quàm aliena transigere videtur *l. 9. C. h. t. & loco Domini habetur. l. 13. in fin. de pact.*) & inter *procuratorem in rem alienam*, eamq; vel singulam aut singularem, ut puta ad unam litem exercendam, vel unum aliquod negotium gerendum: vel ad rem universam: *Prior ille iterum vel speciale ad transigendum mandatum habet, & itidem rectè transigit. per text. alleg.* vel generale tantùm mandatum habet, ad unam aliquam rem gerendam, exercendam peragendamve, & is nequaquam transigere potest *l. 7. C. h. t.* Mandato enim generali non continetur transactio decidendi causa *l. 60. de procur.* uti nec mandato indefinitò *l. 13. de pact.* licet insuper liberam agendi potestatem habeat, *quorsum allegat Wesenb. l. 63. de procur.* hoc enim verbum non novam aut ulteriorem potestatem adfert, sed actum tantùm declarat, quod sc. illud negotium, quod ipsi commissum est, ad præscriptũ modum sine ulteriore mandato liberè possit peragere *v. C. I. A. de procur. th. 10.* & potest nihilominus ei dici, aliud fecisti, quàm quod mandatum est, *ut habet textus l. 19. de jurejur. & fines mandati excessisti l. 10. C. de procur. l. 7. C. h. t.* Denique procurator ad rem universam, ad omnia bona datus, qui totorum seu omnium bonorum dicitur, seu universalis, rectè etiam

etiam transigit: quam ad rem solet allegari, (quam auctor in hoc membro repetitam vult,) l. 17. §. ult. de jurejur. ubi prima, secunda & ultima propositio fundamentum habere videtur: facitq; eximie oppositio sequentis. l. 18. & 19. Item oppositio quæ est inter l. 58. & seqq. de procur. l. 9. §. 4. de A. R. D. maxime omnium l. 12. de pactis. Atque hoc sensu Auctorem nostrum h. loc. intelligit & allegat etiam Hunnius cap. 2. de transact. exerc. 1. p. 57. ¶ Enimvero non planè idem tradit gl. ab Auctore hîc laudata in l. 7. C. h. t. Ubi procuratori tribus casibus transactio permittitur: Si habeat speciale mandatum; vel si liberam; (sc. administrandi potestatem habeat) vel si sit in rem suam: quam eandem sententiam etiam retinet Pacius in comment. ad d. l. 7. C. ibi: tribus casibus transactio à procuratore facta valet: (1.) si habeat mandatum speciale ad transigendum: (2.) si habeat mandatum generale cum libera administratione (quod tamen Auctor noster negat) (3.) si sit procurator in rem suam datus. ¶ Nisi Auctor non tam gloss. primam quàm additionem Pauli glossatoris intelligit, quæ hoc concedit, si procurator habeat liberam administrationem omnium bonorum, vel saltem totius cause: Secus autem si tantùm liberam potestatem litis alicujus exercenda habeat. ¶ At enim neutrum satis probare videtur Wesenb. non inquam illud quod dictum est, universorum bonorum procuratorem transigere posse: nam imò allegata l. 63. de procur. id ipsum negat: neque etiam quod alterum est, de procuratore generali cum libera, sed de procuratore totorum bonorum loquitur. ¶ Itaque considerata venit alia distinctio glossæ ad l. 63. de procurat. inter procuratorem hunc ipsum, totorum inquam bonorum, an is liberam simul habeat administrandi potestatem, vel non: ut priore casu alienare & per consequens etiam transigere queat, per l. si liberam. 10. C. quod cum eo qui in al. potest. l. 41. §. 1. de R. V. l. 58. de proc. l. 9. §. 4. de A. R. D. §. 4. l. de R. D. Posteriore non possit l. 63. de procurat. l. 1. §. 1. de off. procur. Cas. in qua distinctione acquiescunt etiam Costal. ad d. l. 58. Pacius 2. Enantioph. 47. Bronchorst. cent. 1. assert. 51. & alii allegati à Forstero tr. de pactis c. 5. p. 137. ¶ Sed & ea distinctio, prævia autoritate Aeguinarii Baronis, Duarenii, Donelli, Gifanii, & aliorum rejicitur in tyrocinio Legali seu

Disputatio VIII. ad lib. 2. tit. 15.

disputatione de Transact. sub Præsidio Incomparabilis Antecessoris nostri Justi Meieri Anno 1609. habita th. 5. q. 5. circa fin. quam thesin ut & totam disputationem ad verbum penè transcripsit E. R. R. Misnicus in disputatione sua inaugurali B. Anno 1616. habita, th. 11. & prolixius refellitur in C. I. A. tit. de procur. th. 7. & seqq. Qua de re videbimus, disputat. 10. quest. 1. Interim, ut componamus duo ista decisionis Wesembecianæ membra, dicimus, in controversia etiam ista non tam ad verba, quàm ad voluntatem mandantis esse respiciendum & nec in generali mandato, ne quidem universa bonorum administratione mandata, alienandi aut transigendi facultatem per se venire, d. l. 36. sed tantùm per accidens; si sc. aliàs res corruptioni obnoxie fuerint adeoque servari nequeant d. l. 63. in fin. aut casus necessitatis transactionem, juramenti delationem, vel pactionem postulet Bachov. 1. disput. 25. th. 5. lit. c. & 1. disput. 7. th. 2. C. Cæterùm si libera addita sit facultas, tum ea vel ad declarationem tantùm voluntatis pertinet (declarativè positam esse formulam apparet:) ut scil. quis liberè, nemine impediente, nec expectatâ Domini præsentia aut ulteriore mandato rem mandatam possit peragere; & tum hâc voce nihil aliud confertur, quàm quod mandato exprimitur l. 1. §. 1. ibi: neque enim tales usquequaque habent liberam administrationem. ff. quæ res pign. vel hypoth. data obligari. l. 8. §. 5. quib. mod. pign. vel hypoth. solv. vel ad amplificationem potestatis procuratoris (extensivè pos. app.) ut sc. non tantùm præscripto modo gerere possit, sed & quocunq; visum fuerit modo meliore, cujusmodi species est in l. 60. §. 4. mandati, & ita etiam exaudiri fortè potest l. 58. collata cum l. 60. de procur. §. 43. ubi Dn. D. Locam. 1. de adq. rer. dom. Hi enim demùm usquequaque liberam administrationem habere videntur. d. l. 1. §. 1. Quod tamen non ex voce ista, libera; sed ex mente ac voluntate amplioribus verbis à mandante declarata, definiendum est, uti d. Donell. 4. com. 15. post. med. facit d. l. 1. §. 1. ibi. facti tamen questio est, si queratur quousque eis permissum videtur, conf. Quest. 1. disp. 10. Denique hoc ipsum etiam de transactione propiè dicta intellectum volumus, quæ sc. est rei dubiæ & litis incertæ: Nam ut vel talis quoq; procurator certâ litem, quam testibus aut instrumentis probare possit, remittat atque ita donet & profundat, nul-

latenus

latenus permittendum est, l. 12. C. h. t. l. 7. de donat. Wes. h. n. 5. Utcun-
que enim plenè his potestas administrandi data sit; tamè & ipsa hæc
potestas benè & ex fide gerendi conditionè includit d. l. 60. in fin. &
mandatum omne & semper bonam fidem exigit, Pacius ad d. l. 7.

Q. 3. An Procurator fisci, (ut Autor hîc ait,) seu n. 4.
Cæsaris, transigere possit? Aff. Auctor h. modò non donet aut
alienet, h. c. ut in d. tyrocinio proponitur, modò rem retineat. d. th. 5. P.
Gregor. 28. Syntag. c. 2. n. 24. sive ut Treutl. cum suis habet 1. disp. 7. th. 2.
C. modò rem Cæsaris transigendo non alienet: At alii simpliciter negant,
transigere eum aliter posse, quàm si accedat speciale Principis ius-
sum: post Bald. & Castrens. A. Faber in l. 13. h. t. C. l. A. h. th. 8. fin. Bocer.
clas. 2. disp. 20. nu. 6. quod liberam bonorum administrationem adeoque
alienandi potestatem non habeat l. 1. §. 1. de offic. procur. Cesar. simplici au-
tem commissione administrationis bonorum, non contineantur ea, quæ spe-
ciale mandatum desiderant; qualia sunt transactio, iuramentum & alie-
natio bonorum. Sichard. ad l. 7. C. de transact. ¶ Interest an de pote-
state transigendi quærat ab initio, & tum verius est, nullo modo
procuratorem Cæsaris transigere posse. d. l. 13. ita sc. ut parti adversæ
inde actio vel exceptio quærat: An ex post facto, postquam rem
benè gessit, ad eum effectum, ut transactio à principe tanquàm vali-
da possit acceptari, nec ab adversa parte retractari: & tum quia man-
dato ejus continetur, ut quolibet cunque modo evidenti meliorem
rem principis faciat, dicemus transactionem sustineri, l. 1. §. 1. de
offic. procurat. Cesar. Bachov. 1. d. Tr. 7. th. 2. C. Forfan etiam à tempo-
re addenda erit distinctio: sub nonnullis enim Imperatoribus pro-
curatorum istorum potestas fuit modica & valdè adstricta, sub
nonnullis laxa & sub Claudio etiam Principi ipsi & Legibus adæ-
quata, vide Tacit. 12. Annal. 60. conf. l. defendente 21. de aut. & constit.

Q. 4. An Vasallus (intellige sine domini & agnato-
rum consensu, uti questionem hanc format ipse Wesemb. cons. n. 4.
70. incip. super hac transactione nu. 13.) super feudo transi-
gere possit? Auctor iterum affirmat, modò ex transactione feu-
dum non alienet. Non enim prius sed posterius ipsi est prohibitum v.
Eund. d. cons. nu. 13. in verbis: quando vasallus non alienavit vel trans-
stulis

stulit feudum transigendo; sed apud possessorem qui cum altercabatur, reliquit, Nec enim alienat qui (prelatum excipio) ex causa transactionis rem apud possessorem relinquit l. si pro fundo. C. de transact. conf. eund. cap. 11. de feud. nu. 7. eandemq. sententiam propugnat. Treutl. cum allegat. 1. d. 7. th. 3. d. adde Philip. Matthai vol. 2. consil. Marburg. 26. n. 171. Mantic. de tacit. & ambig. convent. lib. 26. tit. 4. nu. 17. Marescot. lib. 2. var. resolut. cap. 91. nu. 3. Morlam in empor. jur. p. 1. tit. 4. quest. 3. nu. 9. Mager. de advocat. arm. c. 6. nu. 221. Quod si autem transigendo transtulerit feudum, tum v. aliqui transactionem utpote in effectu alienationem, omnino non subsistere: Bl. Isernia. Alvarot. Clar. Curt. Schneidevv. & alii allegati à Rosenthal Synops feudal. cap. 9. membr. 1. conclus. 21. nu. 3. Alii transigenti Vasallo, non etiam Agnatis aut Domino eam præjudicare tradunt. Rosenthal. ipse d. loc. nu. 4. 5. & seqq. mem. 2. concl. 77. nu. 12. Sonsb. de Feudis p. 12. nu. 97. Quia res inter alios acta aliis non præjudicet. t. t. C. ne res inter al. act. l. 3. h. t. ¶ Enimverò quicquid tandem alii distinguant, verius est nihil aliud spectandum esse in transactione, quam an bona fide, an vero fraudulenter & in captionem domini aut agnatorum facta sit, per text. 2. F. 43. ibi: dummodo fraudulenter actum non sit 2. F. 26. §. si Vasallus de benefic. ibi: nec quod accepit transactionis nomine: Gothofr. Anton. disp. feudal. 9. th. 2. lit. e. Bachov. ad Treutl. d. loc. Arumens disp. feudal. 7. q. 9. ubi rationes dissentientium refutat. Dn. D. Finckelthuisius disput. 9. controv. feudal. 13. Munrot. 2. F. 51. nu. 4. qui docet Feudistam in oppositis capitulis verba facere de alienatione voluntaria non de necessaria: de qua h. loc. questio sit. Rudinger. lib. 1. quest. feudal. 8. Vngepaur. in suis prælectionibus ad tit. de transact. c. 5. de personis transigentium circa fin. ubi à regula alienationis prohibita, causam transactionis hic exceptam esse, respondet.

adhuc
cod. n.

Q. 5. An Pater de bonis liberorum, quorum administrationem habet, (quo nomine excluduntur non tantum bona emancipatorum. l. 10. h. t. sed & in potestate positorum bona castrensia & ea adventitia, quæ plena proprietate ad filium spectant l. 7. C. de bon. qua lib. horum enim filius ipse liberã habet administrationem l. 15. §. 4. de pecul. Nov. 17. c. 1.) transigere
(voce

(voce iterum proprie sumpta, ut ab initio statim donatio aut dilapidatio excludatur) possit? Affir. Wesemb. h. n. 4. circa fin. maximè ex causa necessaria Gail. 2. O. 27. num. 14. qui communem esse testatur. Negat autem contra Wesemb. nominatim Treutlerus 1. disp. 7. th. 3. lit. B. nisi fortè in iis causis, in quibus, patri illa bona alienare licet. Bocer. cl. 2. disp. 20. n. 11. C. I. A. h. th. 10. fin. ¶ Initio sciendum est, nos in quæstione formanda intelligere administrationem vel plenam & conjunctam cum usufructu: vel eam etiam, cum adempto usufructu, nuda administratio Patri relicta est v. H. Pistor. 4. q. 11. nu. 9. Berlich. decis. 138. & 140. Priore casu, aut transactio concernit solum Patris usufructum & de eo pater etiam absque consensu filii potest transigere; aut simul afficit proprietatem: & tum filii consensus, nisi in pupillari adhuc ætate sit, requiritur: Renneman. disp. 1. colleg. jur. Erf. th. 1 n. 15. Posteriore iterum distinguimus, an liberi ejus ætatis & intellectus sint, ut judicium & consensum suum interponere transactioni possint vel non: Hoc casu parentibus de bonis liberorum, quæ administrant transigere, h. e. bona fide de causa dubia l. 12. C. h. t. transigendo, dare etiã vel remittere; etiam re immobilem, sine ulteriore decreto, integrum est: Ne plus sit juris tutori quam patri: Bachov. ad Trent. d. th. 3. pr. Anteriore casu consensus liberorum requiritur, d. l. ult. §. 3. C. de bon. quæ liber. Confer. Ar. Pinellum ad l. 1. C. de bon. mater. part. 3. n. 44. Pacium lib. 2. Method. tit. 4. c. 4. Attamen filio sine justa causa consensum denegante, etiam absq; ejus consensu transactio valebit. Renneman. d. loc. n. 17. ¶ Negat equidem rationem hujus consequentiæ, Hunnius c. 2. de transf. Exerc. §. p. 94. sed imperitè: Nam quod (1.) ait, plus periculi & præjudicii continere actionum exercitationem, quam transactionem: quoniam fieri facile possit, ut Pater agendo totam perdat causam: At in transactione non totam perire, quippe quod ea nõ procedat, nisi aliquo dato vel retento. Id, inquam, falsum est, quia agendo nemo jus suum deterius constituit l. nemo. 87. de Reg. Jur. l. 29. de Novation. Quod transigendo fieri potest haud dubiè: Et exceptio transactionis non tantum pro parte l. 9. pr. h. t. sed & in solidum datur; si nimir. de universa re transactum sit l. 12. h. Quod autem (2.) argumentatur: Durum esse ut pater pro lubitu filii cogatur in transactionem sumtus facere

o

(quo-

207
Disputatio VIII. ad lib. 2. tit. 18.

(quomodo eos in agendo facere tenetur. d. l. 10. §. 3. C. de bon. qua liber.)
& simul periculum amissionis rei subire: Illud nec dupondis per-
suaserit, eosdē dico sumtus, aut ullatenus æquabiles in transactione
requiri, quos in actionibus exercendis, plerique omnes experiun-
tur: Cum & pacto solo & stipulatione & sine scriptura l. 5. C. h. t.
& sine actis l. 28. C. h. t. atque iudice l. 1. §. 1. test. quem aper. N. 124. c. 4.
transigi possit: quis autem litium semel ceptarum divergia igne-
rat? Deinde statum mutat, cum patrem invitum etiam ad transi-
gendum cogi infert. Denique periculum ipsius, filio consentien-
te aut nullum est, aut non attendendum: Et verecunda cogitatio
Patris lites execrantis etiam hīc non est vituperanda. l. 4. §. 1. de al.
jud. mut. causa. Caccialup. de transaction. §. septimò videamus. vers. 4.
Sotomajor. de usufruct. c. 3. nu. 10.

n. 7. Q. 6. Quæ sit ratio l. 39. C. h. t. quod sc. in transactione pœni-
tere non liceat? Doctores, imprimis ii, qui transactionem contractibus
innominatis annumerant, speciale hoc esse in transactione dicunt, odio li-
tium, ne instaurentur; *Pacius in comment. Cod. ad d. l. 39. ubi alteram ratio-
nem addit: quod tu non possis rescindere transactionem, quasi causa non secre-
ta: nam hoc ipsum, quod à lite discessi & videatur causa esse l. in summa. 65. §. 1.
de condict. indebitis &c.* ¶ Alii in transactione speciale id esse dicunt, favo-
re liberationis l. ob causam. 10. de prescr. verb. sed Bartolus eam rat. in d. l. 39.
C. refellit per l. 4. §. 10. de condict. ob causam. ¶ Wesembecius nullam
hac in parte differentiam inter transactionem & alios contractus innomina-
tos agnoscit, sed rationem in implemento ab utraque parte interveniente
vel non interveniente ponit; quo casu nec in transactione, ut nec in reliquis
contractibus innominatis sit locus. ¶ Alii & hoc notant, peccare Dd. quod
hāc in re nominatos contractus ab innominatis putent dissidere: cum ta-
men in nullo horum per se pœnitentiæ locus sit, sed tantum ex accidente, &
ex parte ejus, qui contractum implevit. ¶ Enimvero jam supra ostensum
est, transactionem in se consid. nec pactum, nec cōtractum propriè dici posse:
Frustra ergò hæc differentię ratio in disquisitionem vocatur: At Wes. diffe-
rentiam non tollit: in transactione enim nullo casu pœnitentiæ locum facit:
nō, inquam, si ambo impleverint, (quod clarum est) nec si unus tantum: tum
enim alter dummodò possit, recusare impletionem & pœnitere nullatenus
potest: Quod si impletionem præstare nequeat, tum ea non voluntatis sed
potestatis erit quæstio: Et alter ille qui impleverit, non tam volens quam in-
vitus desistere potest videri. ¶ Simplicius itaque ratio ponitur in illa pu-
blica utilitate, qua lites & earum causas resuscitare fas non est: atqui per
transactionem deciduntur lites. E. inde fieri dicendum est, ut lites transa-
ctione finitas restaurare non liceat: Atque in hac ratione, rejectis aliis, etiam
acquie-

Disputatio VIII. ad lib. 2. tit. 15.

710

acquiescit Bartolus in d. l. 39. C. l. A. h. t. th. 34. vers. unde: Vid. Donell. ad l. 22. C. h. t. Caterum quia de tota hac materia, Penitentia Iuridica, quatenus sc. in actibus, contractibus & delictis pœnitere liceat, propediem tractationem succinctam & novam proposituri sumus huic & aliis materiis supplementis, ideo hic plura addere supersedemus.

Q. 7. An beneficium L. 2. C. de rescind. vend. ad transactionem quoque extendi possit? Pragmaticorum nostra ætate famosissimus, in eo omnes Dd. malè loqui arbitratur, quod remedium d. l. 2. ad transactionem trahant: hanc enim quæstionem omninò esse superfluum & inanem, utpote peculiari constitutione l. 5. C. de dolo mal. decisam ita Berlich. 2. conclus. 42. n. 6. ubi rationes ipsius videri possunt. ¶ Enimverò non putandum est, tam inadvertentes fuisse tot sæculorum retro- Juris Interpretes, ut sine ulla dubitandi ratione hanc quæstionem moverint, contra l. 1. in fin. ad Municip. l. 27. f. de testam. & c. Nam ut Wesf. hic tradit (1.) d. l. 5. de lesione minoris, quomodo sc. filia minorenni immodicè læsæ succurratur, agit: *ibi: rebus tuis per legit. tutor. admin. & c. Pacius in analys. d. l. 5. n. 8.* quæstio autem ista de lesione majorum. 25. annis, concepta est: de qua d. legem. 2. agere argumento est. *l. si quis major. 15. cum l. 8. C. d. t. Cujac. in comment. ad l. 2. C. de resc. vend. paulo post pr. (2.) d. l. 5. etiam de dolo ex proposito à Patre transigente commissio: arg. Verbor. final. non de dolo incidente: Hunnius tr. de trans. cap. 5. Exercit. 8. p. 482. loquitur. Nam alioquin si minor 25. annis rem suam jure vendidit & liore pretio, etiamsi ea lesio non superet dimidiam justis pretij, constat ei subveiri ex causa per restitutionem in integrum l. si quid. 11. (ita enim legendum est ap. Cujac. d. lo.) de præd. & al. reb. minor. Quæstio ergò superest, quid si dolo re ipsa contingat, res ipsa in se dolum contineat, arg. l. 8. de publiciana in rem actione: ita ut nec transigentes eam sentire possint; nec is, qui lucrum ex eo percipit, id dolo suo, sed inadvertentiæ ejus, quo cum cõtrahit, debeat: An, inquam, tum æquè ut in bonæ fidei judicis per d. l. 2. propter læsionem immodicam, transactio sit rescindenda? Dom. Arumæus disp. 3. ad l. 2. C. de rescind. vend. th. 21. Etenim propter solam istam læsionem, actionem de dolo non posse competere probat l. interposita. 13. C. de transact. ubi glos. adde l. dolo. 20. C. de rescind. vend. C. l. A. h. t. th. 34. Ant. Merenda 6. controverf. 21. nu. 17. ubi nu. seq. 18. post Paulum Loricotum axioma. 91. de pactis. & Ar. Pinell. de resc. vend. pag. 1. c. 4. v. 23. docet, quod in d. l. 5. dolosè pater cum filia egerit, colligit non tam ex eo, quod pater filia hæc ipsum, ut sc. transigeret, persuasit: quod non obscure indicet illa verba: *bona fide transigisti, que frustra posita fuissent, nisi significarent, filiam fidem patris secuta, transigisse: Id quod patris dolum manifestè arguat: Quis enim à dolo poterit excusare patrem, qui paterna auctoritate utitur, ut filiam ad transigendum inducat?* Adde (3) quòd insignis hujus inquisitionis usus eluceat in tempore seu duratione hujus remedii: siquidem actio de dolo biennio, l. ult. C. de dolo malo, ubi Wesenb. in par. ff. n. 8. actio ex contractu in d. l. 2. longè diutius durat. l. 3. C. de præf. 30. vel 40. ann. Quid quòd (4.) ex veriore sententia planè negandum est, in casu transactionis in medio l. 2. locum esse: & imò rejectis ferè aliorum distinctionibus & Bachov. 1. d. 7. th. ult. C. statuendum, transactionem à majoribus bona fide ini-*

n. ult.

Disputatio VIII. ad lib. 2. tit. 15.

tam, ob immodicam læsionem non rescindi: rationes prolixè exsequitur & Merenda d. lo. sc. per l. 65. pr. D. de condict. indebit. l. 6. C. de jur. & facti ign. l. 23. C. de transact. l. 5. §. 1. de jurejurand. & alias plerasq; in vulgus notas: nisi quod obseruat Dioclet. & Maximinianum, diligentissimos ambiguitatum qua ex iure oriuntur, explanatores, interrogatos an læsio ad infringendam transactionem allegari possit, negativè semper respondisse, nulla facta distinctione, an læsio enormis vel enormissima esset, inspecto dubio litis eventu & c. ut est l. 13. 19. 23. 29. l. 33. C. h. r. l. un. C. de errore calculi. l. 13. C. de furt. l. 21. C. de solut. Adde quod transactio sit rei incerta & dubia l. 1. h. at in re incerta nulla læsio allegari potest. l. 11. C. h. l. 17. C. de usur. Hæc q; sententia ut in consiliis, tam veterum Fr. Aretin. conf. 39. circa pr. vers. ex quo non docetur. Socin. Junior. in consil. 129. n. 4. quàm recentiorum Menoch. conf. 401. n. 184. Fichard. 2. consil. 31. n. 8. ipsius Wesenb. 1. conf. 47. nu. 54. ita etiam in sententiis Cameræ. Gail. 2. O. 70. Gilman. tom. 1. Symphorem. part. 3. vot. 16. nu. 21. & rom. 4. part. 1. vot. 14. nu. 110. & Reipub. nostræ, Anno 1631. in causa H. G. contra C. W. Pr. ferè recepta est. Quod enim ab aliis objicitur 1. consil. Argentin. 72. nu. 6. non loquitur illud in terminis transactionis, sed renunciationis hereditatis: ut & consil. 3. vol. 2. nu. 136. & consil. 51. nu. 11. & 12. quando & de transactione queritur, tum v. Negativa omnino Dn. Consulentiibus illis probatur. vid. consil. 1. vol. 2. nu. 107. ibi: verius est & receptus, enormis læsionis pretextu, transactionem, litium diminuendarum favore, non rescindi. ¶ In Curiis autem Saxonie N. E. A. p. 2. const. 34. haud dubiè ex consilio etiam auctoris nostri, & Berlich. d. loc. n. 9. Marchia. & Schepliz. in prompt. iur. tit. 14. §. 16. fol. 354. Württembergie Fürst. Würtemb. Landrecht. p. 2. t. 22. §. fin. ubi Plebst. th. 227. vel ad rescissionem transactionis, vel residui supplementum agi potest. Quia sc. æquitatis in singulis respectus prævaluit & publicam illam, finiendarum litium, rationem, vicit; contra quam Tacitus suadet 14. Annal. 44. & Iason. Thessalus apud Plutarch. in Polit. jubet: ὡς ἀνωγκάτων ἀδικῶν τὰ μιν καὶ τὰς βελομένους τὰ μεγάλα δικαιόπρατον. ¶ Hæc tamen sententia forsan eo casu magis admittenda erit, quo ex conditione rei & qualitate causæ manifestum fieri possit, quod duplo plus remissum quàm acceptum sit; & quod transacturus non fuisset, si commoda & merita suæ causæ, quamvis sibi dubiæ, tamen alii prudentiori, saltem pro parte dimidia certæ, non ignorasset: idque arg. d. l. 5. C. de dol. mal. Ampliè. Dn. D. Locamerus in Diss. soleuni de rescis. vend. th. 28. ubi tamen additur: quia hoc variè in facto contingit. l. 51. de pecul. ideò & rariorem hujus remedij usum in ea futurum. arg. l. 30. de testam. tutel. Qui imò nullus erit, si causa exitanda litis (licet ea revera nulla fuerit.) transactio inita & datum aliquid fuerit. fac. l. 2. C. de transactionib. l. 65. §. 1. de condict. indeb.

SELE.

X 2615926

VD.17

B.I.G.

Farbkarte #13

ARVM ¹⁰⁵

QVÆ- 44

UM 16378

rum Wesenbecii in-

tarum

DIO

onsultissimi,

ONIS TABORIS,

ima inclytæ Reipubl. Ar-
ris Publici, Patroni, Affi-
servantiæ & Amoris
olendi,

/ Freibergâ-Misn.

orum

meridianis

ITA.

RATI,

Ledertz.

XVII.

